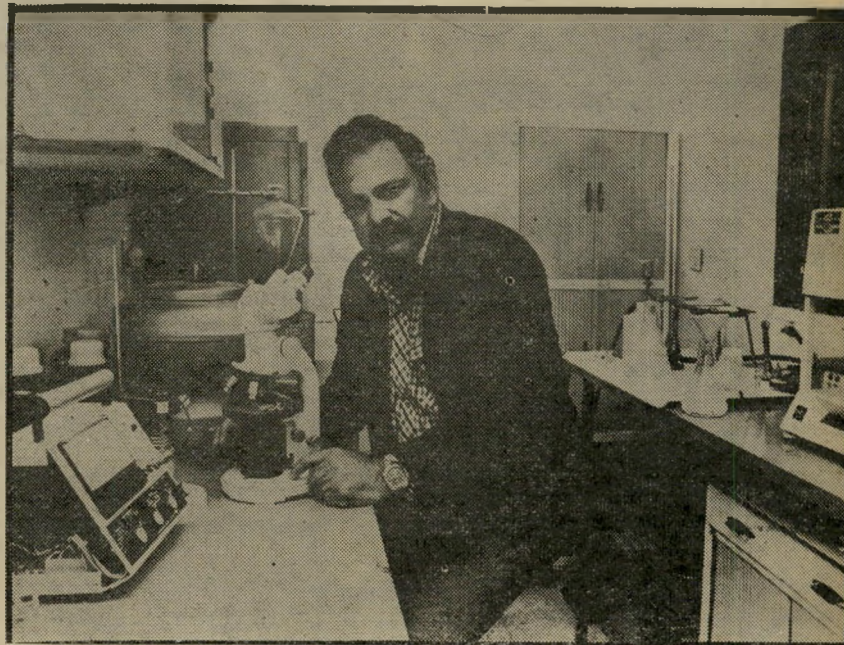

תרופת רובין:

ריח ההצלחה מביא להתכתשות בין המציעים והמוסדות

רופא דויד רובין המציא תיאוריה

ההקרב על

הרעיון של רובין

השיטה של שחק

היה הריח המצב עד לשבוע האחרון, כאשר בעיקבות ד"ר משולם, התעוררה שאלת הבעלות על ההמצאה.

טען הפרופסור שחק:

בדצמבר 1979 פגשתי את דויד רובין והתיאוריה מצאה מאזרחן בעיני חשבתי שיש סיכויים טובים. הבעיה היא לתת את החומר בצורתו הנכונה, שיאשר או יכחיש את התיאוריה הזאת. המנדלוגיטריל גלוקורוניק אסיד, או הדיא-אס-בי-ג'י, היא נוסחה שהביאו לי האחים רובין, ועלי היה להפיק אותה בצורה כימית נקייה.

התחלתי לעבוד על כך בתחילת אורגוסט 1980, ללא שום הצלחה. בסוף אורגוסט התחילה ההצלחה להעיר לי פנים. התחלתי לייצר את החומר בכמויות קטנות. אחר כך חלה תאוצה בקצב הייצור, עד שהגעתי למצב שאני מסוגל לייצר במשך

גלוקורוניק אסיד — עקב סיבות אישיות. אמו לקחה בסרטן השד, וסירבה בכל תוקף לעבור ניתוח.

בחיפושיו הנואשים אחר תרופה חליפית נתקל ד"ר רובין, בתחילת שנות ה-70, בדיעה על ניסויים מוצלחים בתרופת-פלא בשם ליטריל, שגילויה הסעיר אז את ארצות-הברית. הוא התקשר עם מציא הליטריל ומפיצו, ארנסט טי קרבס, ואף נסע לארצות-הברית כדי ללמוד את ה-תרופה ולנסותה באופן מדעי.

התקשרותו זו עם מפיצי הליטריל שימה אחר-כך את יריביו, שטענו נגדו שהוא מפיץ תרופת-אליל, ושהוא משרת גורמי מים המזוהים עם עולם-הפשע, שעמדו מאחרי מלחמת הליטריל בארצות-הברית.

האמת היא, כי הד"ר רובין הגיע מהר מאוד למסקנה, כי ליטריל אינה תרופה, ואף מסר על כך תצהיר למוסדות-הרפואה בארצות-הברית. מאוחר יותר הוא פירסם על כך מאמר בביטאון הרפואי בישראל הרפואה.

אך כל אלה לא הועילו נגד הטענה ה-מקשרת את שמו לליטריל.

הניסויים שערך בליטריל הביאו אותו לתגלית אחרת, הדיא-אס-בי-ג'י, ליטריל היה אמור להכיל בתוכו את הדיא-אס-בי-ג'י, שהוא החומר הפעיל נגד גידולים סרטניים.

התמלוגים

שבוע עד 120 גרם דיא-אס-בי-ג'י, שהיא הכמות הדרושה, לדברי דויד רובין, לטיי פול בחולה אחד."

בהמשך דבריו מדגיש הפרופסור שחק, שעד אוגוסט 1980 לא היה לו שום נגיעה בכל אשר עשה הד"ר רובין. אולם מאותו רגע, הוא מדגיש את חלקו ואומר: "החומר שאני מסנתז הוא לפי התיאוריה הרעיון של ד"ר דויד רובין. אך השיטה הכימית, כיצד להכין אותו, היא כולה שלי."

עדיפות

לאוניברסיטה

את דו"ח משולם, המדגיש במיוחד את חלקו בהמצאה, הוא מצדיק באומרו: "הדו"ח הזה הוא דו"ח פנימי של ה-אוניברסיטה, וברור שהם מתייחסים לעובד שלהם, פרופסור משולם הוא איש-מדע, ועל כן הוא מתייחס אל דבר שהוא ודאי, וזריזה פחות לדבר שמבחינה מדעית מוטל בספק."

פרופסור שחק תומך בלהט בהצעת ה-הסכם של האוניברסיטה. לדבריו, מופק ה-חומר במעבדות-האוניברסיטה, למרות ש-חומרי-המוצא מומנו על-ידי האחים רובין ועל-ידי אל שוימר. מבחינה חוקית קובע מקום-הייצור והסטאטוס של המייצר, ו-היות שהוא עצמו הינו עובד האוניברסיטה, הרי שכל מה שהוא מייצר במיסגרת עבודתו ובמעבדות השייכות לאוניברסיטה, הוא רכוש המוסד.

בהמשך דבריו מסביר שחק את חלוקת (המשך בעמוד 74)

בניסוייו הגיע רובין למסקנה כי חומר זה אינו בנמצא בליטריל. הוא חיפש דרך להפיק את החומר בצורה אחרת.

לפני כארבע שנים הוא החל בניסויים במעבדתו הצנועה שבמרתף ביתו בבית-נקופה. ביסוד המצאתו עמד תהליך ביר-לוגי שאותו עוברים עליו אפרסק בתוך כבד של עזים המפרישות אה"כ חומר מסויים, מנדלוגיטריל, בשתן.

ב-1979 היתה בידיו כמות מספקת של אבקה המכילה את המנדלוגיטריל. כדי לי-התחיל בניסויים בריפוי סרטן על חיות, לפי הממצאים של הבדיקות תוצאות ה-ניסויים, שנערכו במכון וייצמן, על עכברי-מעבדה, השיעור-רצון, עכברים, שהם הושתלו תאי סרטן ושפיתחו את המחלה, נרמאו במיקרים רבים לחלוטין ובמיקרים אחרים חלה נסיגה משמעותית ביותר בר-גידולים הסרטניים.

אך לתרופתו של ד"ר רובין היתה מיגבלה רצינית. התהליך הביולוגי, באמצעות עז, לא יצר תרופה נקייה, ולא תמיד יצר את התרופה המבוקשת. היה צורך ביצירת תהליך כימי, דוגמת התהליך הטבעי הי-מרחש בכבד העז.

את המשימה הזאת נטל על עצמו ה-פרופסור ישראל שחק, מרצה לכימיה ב-אוניברסיטה העברית בירושלים שהתלהב מהמצאתו של רובין. בעבודתו נעזר שחק על ידי אחיו של הד"ר דויד רובין, הד"ר אליהו רובין, שעזב את עבודתו ככירורג, כדי להקדיש את כל מירצו לקידום המצא-תו של אחיו.

בוויכוח שהתעורר סביב התרופה אחרי הפרסומים הראשונים במרס 1980, והתי-

הקובעת, שאם אכן תוכח חוסר רעילותה ויעילותה של התרופה לטיפול במחלת ה-סרטן, יחולקו התמלוגים בצורה הבאה: שליש לאוניברסיטה, שליש לקרן העומדת לרשות המציא, שאפשר להשתמש בה ל-מטרות-מחקר אך לא לצורך אחר, והשליש האחרון למציאים לשימושם הפרטי. בקטע האחרון של ההסכם מופיעים שמות ה-מציאים — הד"ר אליהו רובין, הד"ר דויד רובין והפרופסור לכימיה ישראל שחק.

הצעה זו העלתה, כמובן, את חמתו של ד"ר דויד רובין, הטוען: "את כל העלבו-נות ספגתי אני, ואני עדיין ממשיך לספוג אותם, אך כשמדובר בסיכוי להצלחה, מייד יש שותפים לכסף ולתהילה!"

למרות הניסוח הזהיר של הפרופסור משולם, בהתייחסו לקביעת מידת ההצלחה של התרופה, קיימת הרגשה שהתרופה תוכח בסופו של דבר כיעילה, והסיכויים לזכות ביוקרה ובמוניטין סיכסכו בין ה-שותפים למחקר. היחסים בין האחים רובין מצד אחד, ובין הפרופסור שחק מצד שני, הגיעו לסף משבר.

יתכן שהסיבה לסיכסוך טמונה בדו"ח משולם עצמו, המציין את הפרופסור שחק כמציא התרופה, ומתייחס לד"ר דויד רובין רק בסוף הדו"ח, בלי לציין את חלקו בכל הפרשה.

לא האמין

בליטריל

הד"ר דויד רובין הגיע לדיא-אס-בי-ג'י, או בשמו המלא — מנדלוגיטריל

רופא אלי רובין עזר לפתח

"ה כישרון הוא יתום אבל להצלחה ומתמשת כיום בחוגים האקדמיים, בווי-כוח על הבעלות והתמלוגים לתרופה נגד סרטן, דיא-אס-בי-ג'י, הידועה כתרופת הד"ר רובין.

הפרופסור רפאל משולם, רקטור האור-גיברסיטה העברית, ממליץ בדו"ח שמסר לוועדה המתמדת של סינט האוניברסיטה, לזרו את פיתוח התרופה השנויה במחלוקת. זאת על סמך מסקנות משרד-הברי-אות, שבדק את החומר על חיות, לפני ה-ניסויים הקליניים בבני-אדם.

בעיקבות דו"ח זה הוכנה הצעת הסכם.